

บทคัดย่อ

การให้บริการสำหรับผู้ให้บริการ เป็นหน้าที่ของผู้ให้บริการห้องสมุด เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับความพึงพอใจ และสะดวกสบายทั้งทางตรงและทางอ้อม การเข้าถึงการใช้งานวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ แม้ผู้ใช้บริการจะนิยมในรูปแบบสิ่งพิมพ์มากกว่า แต่ในแง่ของผู้ให้บริการก็ต้องสอดแทรกวิธีการเลือกอื่นให้ผู้ใช้บริการใช้ในรูปแบบออนไลน์ด้วย เพราะรูปแบบออนไลน์ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้กรณีที่ตัวเล่มที่เคยใช้บริการไม่อยู่บนชั้นให้บริการ อาจจะเป็นด้วยมีผู้ใช้บริการท่านอื่นยืมไปหรือมีการจองต่อกันเป็นจำนวนมาก ทำให้เสียเวลาในการศึกษาเพิ่มเติม ย้อนหลัง QR-CODE MFU Theses จึงได้จัดทำขึ้นมาเพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางให้เข้าใช้วิทยานิพนธ์รูปแบบออนไลน์ ซึ่งเหมาะสำหรับผู้ที่เคยใช้วิทยานิพนธ์หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระแบบตัวเล่มมาแล้ว เก็บข้อมูลไว้สำหรับการศึกษาค้นคว้าข้อมูล หรือนำไปเขียนอ้างอิงในภายหลังอีกครั้ง

คำสำคัญ:

QR-CODE, Thesis, Theses, วิทยานิพนธ์, โค้ด 2 มิติ

บทนำ

ในปัจจุบันรูปแบบการศึกษาค้นคว้าของผู้ใช้บริการห้องสมุดแม้จะมีทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ออกมามากมายเพื่อรองรับการใช้งาน แต่ก็ยังมีความนิยมในรูปแบบของสิ่งพิมพ์อยู่ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือวารสาร หรือบทความต่าง ๆ วิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ ก็เป็นสารสนเทศอีกประเภทหนึ่งที่มีความนิยมสำหรับการนำไปศึกษา อ้างอิง และค้นคว้าเพิ่มเติม แต่ด้วยข้อจำกัดในเรื่องของสถานที่ทำให้รูปแบบของตัวเล่มนั้น มีให้บริการเพียงรายชื่อละ 1-2 เล่มเท่านั้น ทำให้ไม่เพียงพอกับการใช้งานของผู้ใช้บริการที่นิยมในรูปแบบของตัวเล่ม อีกประการเมื่อผู้ใช้บริการนำตัวเล่มมาคืนแล้วนั้น หากต้องการนำตัวเล่มไปใช้อีกครั้ง เพื่อการดูเนื้อหา หรือดูรายละเอียดสำหรับนำไปเขียนอ้างอิง ตัวเล่มอาจจะไม่อยู่บนชั้น หรือมีผู้ใช้บริการท่านอื่นยืมออกไป ก็จะทำให้เสียเวลาและโอกาส ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จึงหาวิธีให้ผู้ใช้บริการมาใช้ในรูปแบบออนไลน์เสริม นอกเหนือจากการใช้เพียงแต่ตัวเล่มอย่างเดียว

QR-CODE หรือเรียกกันอีกชื่อหนึ่งว่า Two-dimensional bar code (2D bar code) คือโค้ด 2 มิติที่ประกอบด้วยมอดูลสีดำเรียงกันในลักษณะกรอบสี่เหลี่ยม มีพื้นหลังสีขาวที่สามารถอ่านได้ด้วยเครื่องสแกน QR-CODE ในโทรศัพท์มือถือที่มีกล้องเพื่อถอดข้อมูลจากโค้ด ซึ่งเมื่อใช้กล้องสแกนอ่านโค้ดแล้วโปรแกรมก็จะดึงข้อมูลต่าง ๆ ทั้งภาพ ข้อความ วิดีโอ หรือ Link ออกมา ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์เก็บข้อมูลได้หลากหลายตามการใช้งานภายในห้องสมุด เช่น ข้อมูลของทรัพยากรสารสนเทศ รูปภาพ หรือ URL เป็นต้น ซึ่งสามารถอ่าน และประมวลผลได้อย่างรวดเร็ว

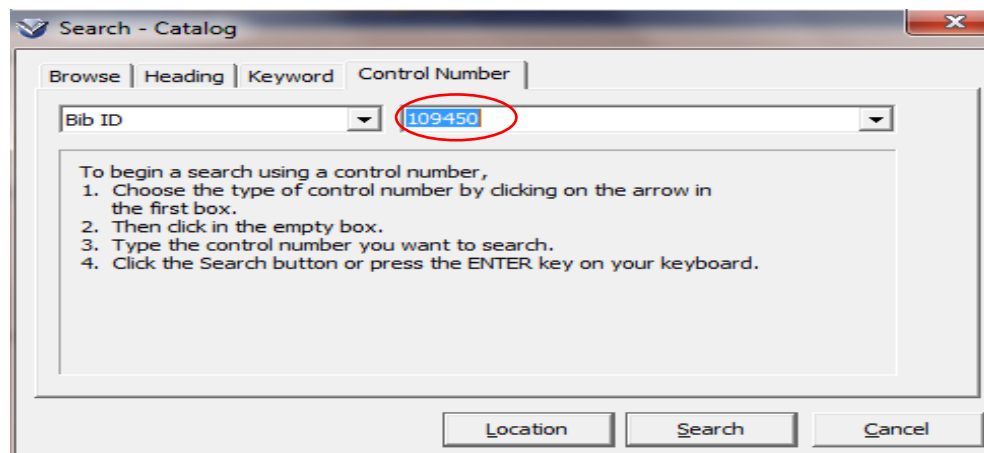
ด้วยหลักการดังกล่าวของ QR-CODE ที่ใช้งานง่ายและรองรับหลายรูปแบบของข้อมูล ทางศูนย์บรรณฯ จึงได้นำมาประยุกต์ใช้กับวิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงแบบตัวเล่มและออนไลน์ ให้มีความสอดคล้องกัน โดยทำ QR-CODE แล้วเชื่อมโยงข้อมูลของวิทยานิพนธ์ออนไลน์ ที่ตรงกับตัวเล่มไปยังฐานข้อมูลงานวิจัย (Thailand Digital Collection) โดยนำไปติดที่ตัวเล่ม และมีการจัดทำโปสเตอร์แนะนำการใช้งานประชาสัมพันธ์ไปทางช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ใช้ได้ทราบถึงบริการนี้ โดยมุ่งหวังให้ผู้ใช้งานวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ ได้มีช่องทางเพิ่มเติม นอกเหนือจากจากเพียงใช้แค่ตัวเล่ม

วัตถุประสงค์

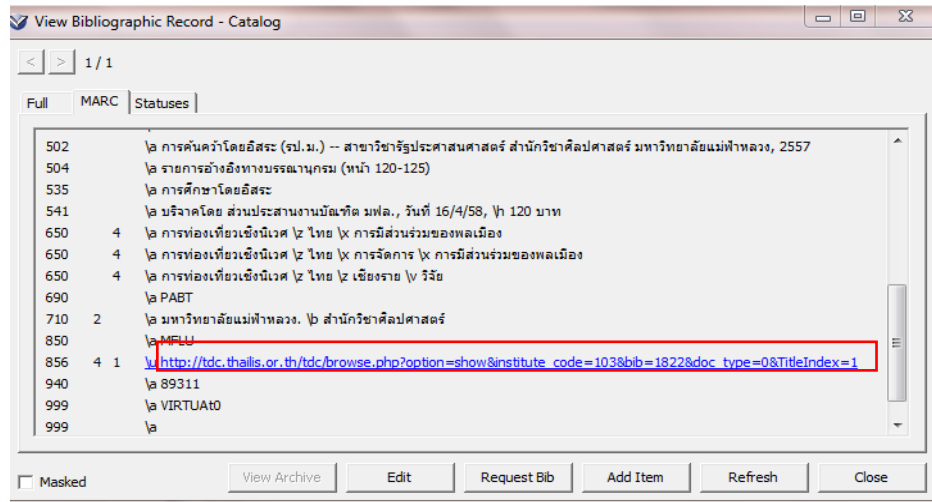
1. เพิ่มทางเลือกสำหรับผู้ใช้บริการในการใช้วิทยานิพนธ์หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง นอกเหนือจากการให้บริการแบบตัวเล่ม
2. เพิ่มช่องทางสำหรับการเข้าถึงวิทยานิพนธ์แบบออนไลน์ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
3. เพิ่มเครื่องมือในการจัดจํารายละเอียดของข้อมูลอ้างอิงประเภทวิทยานิพนธ์หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

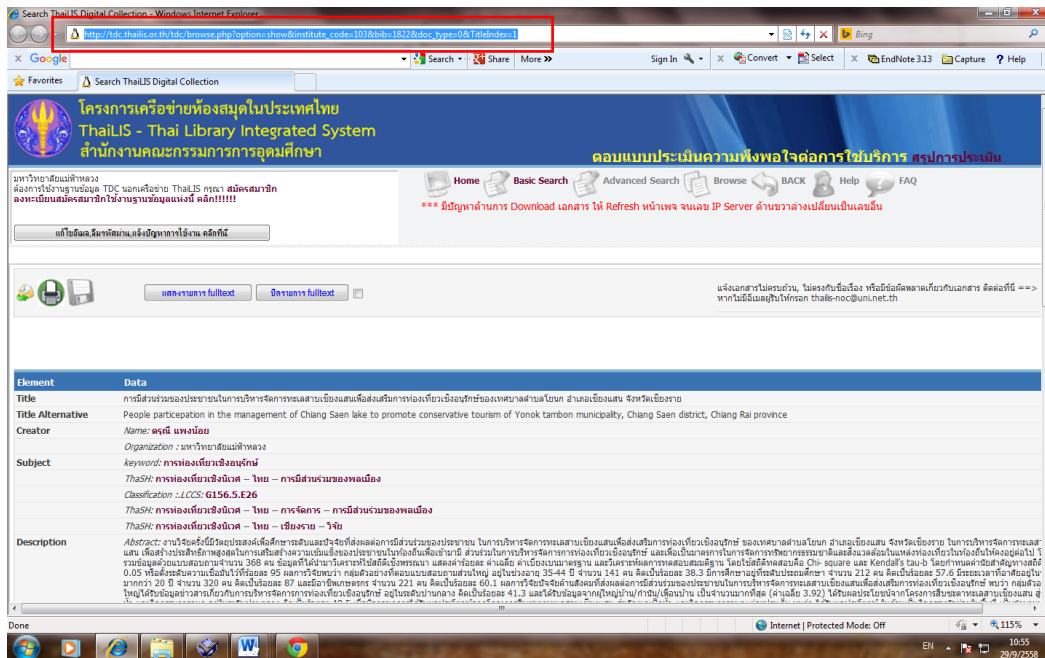
1. ค้นรายการวิทยานิพนธ์ จาก Bib ID จากปกในของตัวเล่มแล้วนำไปสืบค้นในฐานข้อมูลห้องสมุด (VTLS Client)

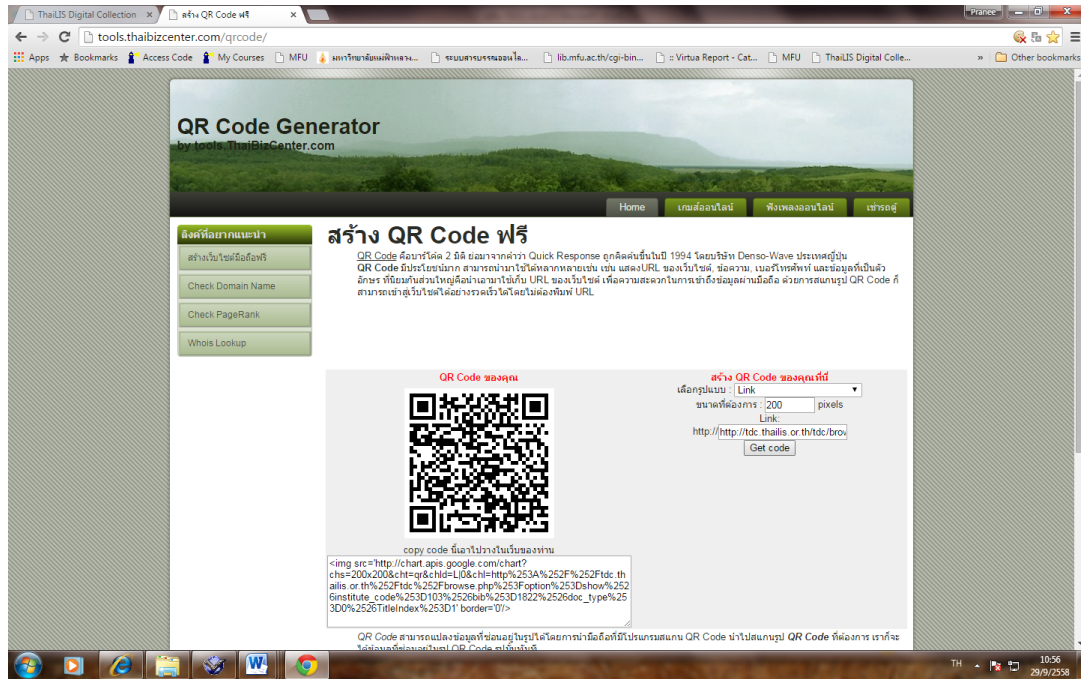
2. ไปยังหน้า MARC คลิกการเชื่อมโยง จาก Tag 856 ไปยังฐานข้อมูลงานวิจัย (Thailand Digital Collection)

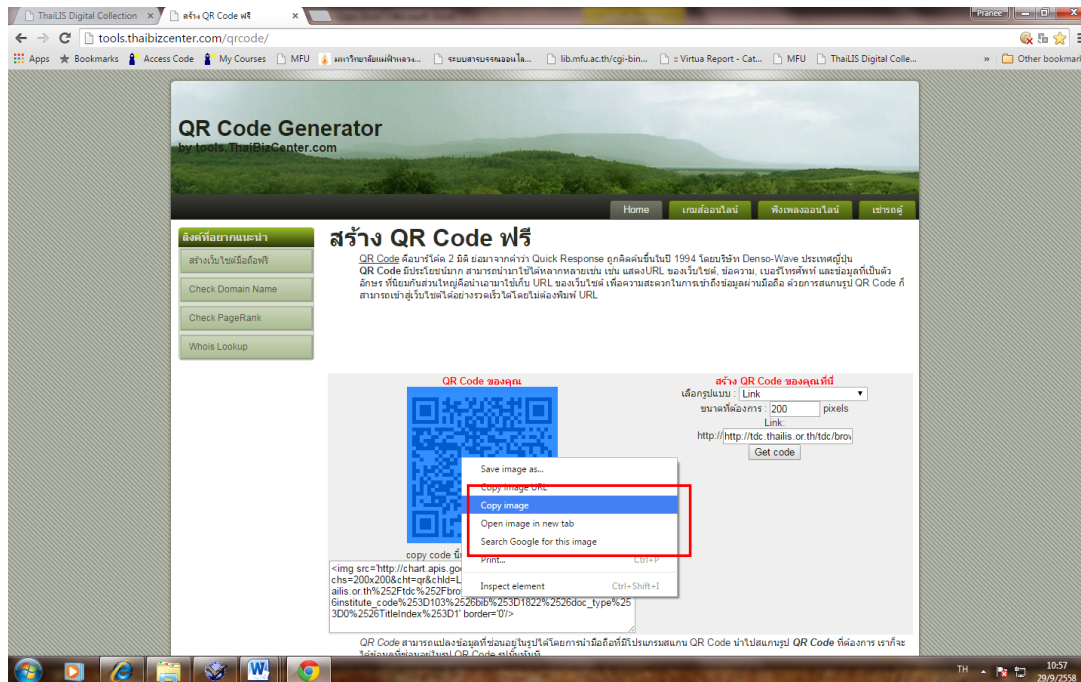
3. เชื่อมโยงมาที่ฐานข้อมูลงานวิจัย (Thailand Digital Collection) แล้วทำการคัดลอกที่อยู่ของไฟล์

4. ไปที่เว็บไซต์ <http://tools.thaibizcenter.com/qrcode/> แล้วนำที่อยู่ของไฟล์ที่ทำการคัดลอกมาวางในช่องการสร้าง QR-CODE หลังจากนั้นคลิก Get code

5. คลิกขวาที่รูป QR-CODE แล้วเลือก Copy image

6. สร้างตารางในโปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ด โดยกำหนดให้มี 8 คอลัมน์ โดยแต่ละคอลัมน์มีข้อมูลแยกตามแต่ละคอลัมน์ดังนี้

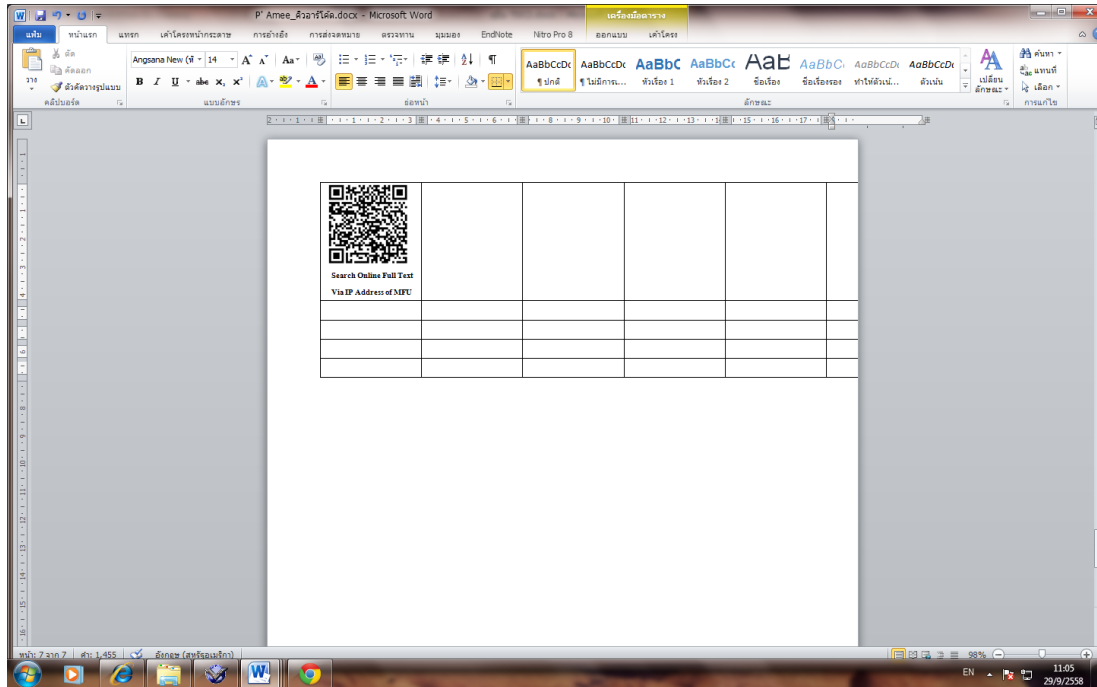
- 1) วันเดือนปีที่ทำ QR-CODE
- 2) เลข Bib ID ของวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ
- 3) ชื่อผู้แต่งของวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ
- 4) ชื่อเรื่องของวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ
- 5) สำนักวิชาของวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ
- 6) สาขาวิชาของวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ
- 7) ปีที่จบของวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ
- 8) QR-CODE ที่ทำการคัดลอกมาจากเว็บไซต์ <http://tools.thaibizcenter.com/qrcode/>

7. กรอกข้อมูลตามตาราง โดยรูป QR-CODE วางในตารางในโปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ด กำหนดความสูงให้เป็น 3 เซนติเมตร หลังจากนั้นคลิก ตกลง

The screenshot shows a Microsoft Word document with a table containing QR codes. A dialog box titled 'ใส่ QR Code' is open, showing settings for the QR code. The 'สีขลุ่ย' (Color) is set to '3 ซม.' (3 cm) and 'สีทึบ' (Dark) is checked. The 'ตกลง' (OK) button is circled in red. The table has 8 columns: Date, Bib ID, Author, Title, Faculty, Department, Year, and QR Code. The QR code in the table is also circled in red.

22/09/58	88894	เสาวลักษณ์ ฝางพิง				ศาสตราจารย์	2554	
22/09/58	66164	พรนรินทร์ ธรรมวิทยากุล				ศาสตราจารย์	2552	
								

8. คัดลอกรูป QR-CODE วางในตารางในโปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ดอีกเอกสารหนึ่ง เพื่อพิมพ์สติ๊กเกอร์ติดตัวเล่มวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ โดยในตารางระบุ “Search Online Full Text Via IP Address of MFU” ด้านล่างของ QR-CODE เพื่อเป็นการแจ้งผู้ใช้บริการว่าการสืบค้นจะต้องอยู่ภายในมหาวิทยาลัยเท่านั้นจึงจะสมบูรณ์ และลงรายการ Bib ID เพื่อป้องกันการสับสนรูป QR-CODE ในแต่ละคอลัมน์ของตาราง

9. พิมพ์ QR-CODE ที่เตรียมไว้ โดยตัดเอาเฉพาะตัวรูป QR-CODE และคำว่า “Search Online Full Text Via IP Address of MFU”

10. ติด QR-CODE ที่ตัวเล่มวิทยานิพนธ์ ให้ตรงกับ Bib ID ของตัวเล่มโดยด้านบนขวาห่างจากขอบตัวเล่ม ประมาณ 1 นิ้ว

11. ติดสติ๊กเกอร์ใส่ทับ QR-CODE อีกครั้งเพื่อป้องกันการหลุดลอก

12. ตรวจสอบ QR-CODE อีกครั้ง โดยใช้แอปพลิเคชันสำหรับอ่าน QR-CODE ในมือถือ ในที่นี้ใช้ QR-CODE Reader เพื่อตรวจสอบว่าไปที่อยู่ของไฟล์ได้หรือไม่ และไปยังที่อยู่ของไฟล์ได้ถูกต้องหรือไม่ หากถูกต้องก็นำขึ้นชั้นให้บริการ หากไม่ถูกต้องก็นำมาแก้ไข

13. ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ห้องสมุด Facebook และ E-mail โดยโปรแกรมประชาสัมพันธ์วิธีการใช้งาน QR-CODE MFU Theses ที่ออกแบบทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อรองรับนักศึกษาทั้งไทยและต่างชาติ

วิธีใช้ QR CODE MFU THESES

How to : QR CODE MFU THESES

1. หยิบตัวเล่มวิทยานิพนธ์จากชั้น
Take Thesis From Shelf

2. เปิดโปรแกรม QR CODE เช่น QR CODE READER
(ถ้าไม่มีให้ดาวน์โหลดจาก Google Play หรือ App store)

Open QR CODE Application
example QR CODE READER

3. สแกน QR CODE
Scan QR CODE

4. ดาวน์โหลดวิทยานิพนธ์ที่ต้องการ
Download Files

5. สามารถกลับหาข้อมูลล่าสุดจากเมนู History
Check Last Search From History Menu

หมายเหตุ: สามารถสืบค้นและดาวน์โหลดได้จาก IP ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงเท่านั้น

Note: Search Online Full Text Via IP Address of MFU

โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ QR-CODE MFU Theses

ผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการสอบถามความคิดเห็นจากผู้ให้บริการของห้องสมุดถึงบริการ QR-CODE MFU Theses เห็นว่าเป็นการช่วยเข้าถึงข้อมูลฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทยได้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น ช่วยลดปัญหาการไม่มีตัวเล่มเพียงพอ และช่วยให้กลับมาดูข้อมูลอ้างอิงย้อนหลังได้ง่าย แต่ยังมีบริการเข้าใช้ชื่อย่อยเนื่องจากการประชาสัมพันธ์ยังไม่กว้างขวาง และวิธีการใช้งานที่ผู้ใช้บริการยังเห็นว่ายังไม่ละเอียดชัดเจนเพียงพอ ทางห้องสมุดจึงหาวิธีสนับสนุนการใช้งานเพิ่มเติมโดยในเบื้องต้นเน้นไปที่นักศึกษาระดับปริญญาโทและเอก เนื่องจากนักศึกษาทั้งสองระดับเป็นนักศึกษาที่ใช้สารนิเทศประเภทนี้มากที่สุด โดยมีแนวทางในการสนับสนุนงานดังนี้คือ

1. แนะนำบริการ QR-CODE MFU Theses สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาโทและเอกในการปฐมนิเทศนักศึกษา
2. แนะนำการใช้บริการ QR-CODE MFU Theses สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาโทและเอกเพิ่มเติมในการสอนและแนะนำการใช้งานฐานข้อมูล
3. จัดทำคู่มือหรือแผ่นพับแนะนำบริการ และการใช้งาน QR-CODE MFU Theses สำหรับนักศึกษาปริญญาโทและเอกทั้งรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์และสิ่งพิมพ์

การนำไปใช้ประโยชน์

ใช้ในการอำนวยความสะดวกให้ผู้ใช่วิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงในรูปแบบตัวเล่มให้สามารถใช้ในรูปแบบออนไลน์ได้อีกทางหนึ่ง